

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Arbitris. Titvlvs XLIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

283
tric, adseratur (ut mandatum nostrum eludent) ante-
quam fieret ad judicem perveniant, vel etiam postea
quicquam ciborum erit, in vocem appellationis pro-
poneretur: [i. e.] Nostirur contra predictam calli-
bitratos suisse, dictum presbyterum ab obseruante jura-
mento auctoritate nostra profus absolvitas: vel si arbi-
trium ipsum noviter exequitur subiuximus, ad obseruan-
tium ipsum utramque partem adsp. cef. compellatas.

[16] Non sicut contra praecepimus: et veritatem provide vires: mandamus, si denuo avertiri coram pro evacuando nostro manu inter appelleremus, aut ad postfessione, de qua conuenienter, communicationem fecerit ^a, vel se- duxerit abstinentes: eos, qui in postfessione, cingerant, appel. cogatis sub velto examini juris partis.

[17] Si communantes facientes aliquos in postfessionem erroris in causa leviter, multo minus inducere.

CAP. II.
Si quis causa remota iudicium, non debet recipere cessionem à
multis injuriis & gravamina sibi illata occupatis omnibus aliis ca-
bus ab officio & beneficio est suspensus, vel ipsius latet.

C A P . III .

Arbitri ad sumptus in patrimoniali causa cleri, non possit adiudicare nisi ex ecclesia posseidant, etiam ad vitam clericorum, hoc dictum est usus notabilis.

Idem Excoenensis Episc.

Peruenit ad nos, quam cum G. de Cal. sotorem G. clericum duxisset in uxorem, idem G. fidei interpositio ne firmavit, quod v. fol. fieri longior animatus daret cedens, unde cum super eisdem v. fol. inter ipsos controvexit meta fusset, in quatuor compromisum personas, quatuor alterarum fuerunt, quod idem G. decimas, quas in paroecia de Cal. prefatus G. habere dignificoit, pro v. partaxavit sed mercenari et annuitatim. Vnde quoniam omnium

CAP. III.

Arbitri adsumptus in patrimoniali causa cleri, non potest ad dictare rem ecclie possidendam, etiam ad vitam clerici, hoc dictum est casus notabilis.

Permitat s' ad nos, quid cum G. de Cal. forotem G.
clericu duxisset in uxorem, idem G. fiduci interpositio
ne firmavit, quod v. fol. sterilingum animatum daret ci
dem, unde cum sapientia esset v. fol. inter ipsos controve
cta non sufficeret, in quatuor componebantur personas, qua
titate arbitratrice fuerunt, quod idem decimas, quas in
paroceo de Cal. prefecit G. habete dignoscere, pro v.
prataxis fol. percepere annuatim. Vnde quoniam hu
ijsmodi arbitrium ecclesie posset in posterum permis
sum exire, mandamus, quatenus si ita inveneris, pra
nominatione G. diligenter commones, & ec. di. & com
pellas, ut probatis decimas libetas omnino dimittas,
nisi sibi occasione huiusmodi aliquip ultiuerterias
prafimitur. Clericum vero moncas, ut cum codicem E.

DE ARBITRIS.
TITVLVS XLIII.

CAP. I.

CAP. IV.

In mulierem singulari tamquam in arbitratricem compromitti non potest; secus si mulier habet alias jurisdictiones de iure comuni vel consuetudine, nam tunc etiam super rebus temporalibus ecclesia potest in eam validè compromitti, b.d. clare.

Innocentius III. cancellario & magistro Loth.
canonico Parisien.

Sed: & infra: si autem ex communis placito Episcoporum, inter quos causa versatur, arbitrios elegimus, aut unus eligatur, aut tres: ut si tres elegerint, aut omnium sequantur sententiam, aut duorum g.

CAP. II.

missum est arbitrium seu arbitramentum

Electi filii Abbas & conventus de Scarduna C canonico Parisen.

CAP. IV.

In mulierem singularēm tanquam in arbitratricem compromissū non potest: secus si māler habet atīas iurisditionem de jure communi vel consuetudine, nūm tamen etiam super rebū temporalib⁹ ecclēsia potest in eam validū compromissū h. cl. d. clav.

canonicus Parisien.

Non sine multa necessitate h. A. Presbyter nobis
propositus, quod cum in ecclesia sancti Alphredi

per manum R. Archi de Ssella personæ illi

ter, quod unius causam nemotis quanto velletur. In A. regim. Francofurtum fuit compromissum utriusque, quia causa meritorum est, arbitrius duxit per definitivam sententiam promulgandam: [c. 1. 3.] Quamvis autem secundum regulam iuris civilis feminae a publicis officiis finit remota, & alibi dicatur, q[uo]d licet lumina opinionis existant, si arbitrium in se supererit, vel si p[ro]positio inter fibitos fuisse interponerent audientiam, ab omnibus sunt & judiciali examine separanda, at ex earum prolatione nulla piena adversus eum contempentes nullaque paci exceptio habeatur: quia tamen iuxta contextum etenim approbatam, quo pro lege servatur, in partibus Gallicanis feminae praecellentes in subiectis fuisse etiam diuinariam jurisdictionem habere nesciunt, mandamus, quatenus non patiarioris, ut arbitrium ipsum placet, cun-
cuncepit oporum fuerit praelata & consilio roborata, sicut provocatum est, & ut utraque pars sponte reper-
tetur, obseruent, per pecuniam in compunctione facutum
ad eum postea, compellatis.

a C. eod. tit. in 2. compit. **b** Id est, eccl. castiga diligenter, vel disciplina: non discrezione. **c** Cap. 1. eod. 113. 113. 3. compit. **d** Lut. C. de arbitriis. **e** off. sine.

[1] Et redactam in scripto proprio Episcoporum qui ibi interfuerunt fecit firmari sigilla, contra cauus sententiam hospitalarii remare voleare non timent.]

C A P. V.

Ecclesia empta non potest in praedictis exceptionis compre-

mptuero, hoc dicit, & claret.

Idem Abbat. & conventus de Pigravia. a

Cum tempore C. Papae b. præ. no. [1 & 3.] Super controvercis, que inter te & Mersburgens. Episcopum & quosdam tuos monachos vertebantur, te promissi fisi arbitrium Magdeburgens. Archiepiscopi se promulgarunt servavimus: super proposito ab iste sententia utrumque dubitatio est exorta, quam peccatis te si post declarari. Nos igitur publico infra dictum continentem diligenter inspecho, cognoscere si secundum formam arbitrii prior facti sancti Lucae tenetur habere confitum cum familia hospitalaria & tractare cum ea de inventendo redito. Proponimus quid nisi prior super inventando redditu certe cum familia hospitalaria, & ipsius confitum manerit, non haberet potestatem eligendi rectorem, & a modo cum elegerit, eius electio habeti debet certanis. Verum habens & cum familia super hoc omnia & tractata, prior libet posse rectorem elegere, idoneum, sive concorde: sive discordem familiam super inventione rectorem.

[2] Tu filii Abbas ad Rom. ecclesiam acceptiss., & privilegia & alias scripta a fid. ap. meritoru obtinere, Mersburgens. Episcopus sicut affectu, proper hoc est graviter contra te committit, in rebus timens tibi & monasterio tuo periculum immovere.]

[3] Sicq; faltum est, ut item Archiepiscopi adjunctio fisi tam clericis quam laicos sub certa forma arbitrium promulgarunt, & causa sufficiens multiplex afixa esset. Consequenter etiam iudicium volens declinare, sed auctoritate postmodum coram eisdem sacramentis de calamis proficit, & seipso produxit, petrus dilatatione & obtrusio. Ipsi vero iudices precedentes in causa, auditis attestacionibus urbis, partis gesta omnia, figlio sum suorum maximine roborauit, ad f. ap. defensionem, terminum partitus imponeunt, quo recipiunt sententiam epis. sed, si prefarentur. & infra. Quia vero memoratus Episcopus ex quid jurisdictione proficit de calamis, & a delegatu indicatis populavit, & reges coram eis produxerunt, renunciata appellatio videtur, & coram examina confitimus. Non habito f. n. con. in premissa incidenti questione interlocutus sumus, & quod devenit quod coram predicti iudicibus gesta fuerint publicari, ut secundum tenorem ipsorum manifesta tandem sententia informarerem: tibi igitur & procuratissimo supradicti Episcopi, ven. fr. n. Holtiens. Episcop. & del. f. p. n. S. M. ecclesie Presbyterum cardinalem dolemus audiremus, qui cum eo que fuerit hincinde profista & ostenta, nobis & fratris nostris fideliter restituyent.]

C A P. VI.

Arbiter non habet potestatem judicandi ultra comprehensionem compromissi: idcirco coram eis non sit reconvenio.

Idem Episcopo S. Andreas, & Abbat. de Bech. d

Cum dilectus filius: & infra. Vtrum & coram arbitrii tri reconvenioni sit locus, postulati per fid. A post explicari. Nos igitur respondemus, quod licet in iudicio convenienti reconvenire valeamus, qui coram arbitris tamen reconveniri non possemus: cum arbitrii iudicare non valeant, nisi de his tantum, super quibus in eos excueci compromissum.

C A P. VII.

Qui per arbitrium tenetur eligere cum aliquorum consilio, tenetur aliorum consiliorum in tractatu electione requiretur, sed sequi non adstringitur.

Idem restor. & fratris hospitali S. Bartholomæ Lucani.

a. al. Pigamia. al. Pisania. b. cap. 2. ead. tit. m. 3. compilat. c. Hinc videtur inferri quod exempla ecclesia non potest renunciare privilegio libertutis centralis, si quis in seribendo. C. de patib. d. al. Eton. e. ca. 3. ead. tit. m. 3. compilat.

Cum olim a super eligendo in seipsum vel in socios vel in ceteros & fratribus inter vos & priorem dimicabat, Luncan. coram nichil delegatus quidam venient. &

utraq; pars in eos compromittere ipsorum arbitrii se promulgarunt servavimus: super proposito ab iste sententia utrumque dubitatio est exorta, quam peccatis te si post declarari. Nos igitur publico infra dictum continentem diligenter inspecho, cognoscere si secundum formam arbitrii prior facti sancti Lucae

& tractare cum ea de inventendo redito. Proponimus quid nisi prior super inventando redditu certe cum familia hospitalaria, & ipsius confitum manerit, non haberet potestatem eligendi rectorem, & a modo cum elegerit, eius electio habeti debet certanis.

Verum habens & cum familia super hoc omnia & tractata, prior libet posse rectorem elegere, idoneum, sive concorde: sive discordem familiam super inventione rectorem.

C A P. VIII.

De reb. floritualibus in lacum compromitti ipsi nulli. Idem in Consilio generali. c

Contingit d interdum, quod cum atri & infi- libus generaliter prohibetur, ne fides reb. lacum compromittatur in lacum, quia non debet in talibus arbitrietur.

C A P. IX.

Authoritate iudicis casu etiam delegati possit & ad iudicium in clericos & lacum compromitti. & si arbitrii tribus receptum, debet a partibus executioni mandari, ut pro ratiorem procuratissimo fidelium fuerit emperatiss. & non debet a barbitus approbatum, & para fidei apostoli quia non aliatis ad interficere, hoc dicit, generaliter iudicatur.

Idem Pisanus. Archiepiscopi.

P er tuas & literas intimatis, quod cum fidei tribus arbitrii, quod inter hospitale fidei & plebanum habens & plebanum de Fidice f. super hospitale habens. Plebanum latum erat, a nobis literas acceptiles. Plebanus propositus, quod ad cauam trahendit, procuratissori dedit generali mandatum, non inter mandavit, ut fine speciali mandato, compromissum possit, vel transfigere fidei eo. Et præceptator dum dictus de aliena canonico licet in iuris iuramentis: & ideo dicebat arbitrium non arbitrium, sed procuratissimum fides mandari, et arbitrii arbitrium fuerit per ipsum clericum & dico arbitrii promulgatum, licet ipsi de officia i. Generali & episcopi, cui causa communis fuerit, arbitrii non licet [2 & 3.] Super quo frater. id modi in re plebani arbitrium receptum fuerit, indubitate habebit, ac per hoc iusta tenorem mandato executioni mandari. Si vero receptum non fuerit, utrum fuerit vel non de observantia fidei constituta. Et quidem si possit applicari fidei, non possit penitentia: at si nulla fides fuerit, sed singulare quod starest sententia, compromissum, rescriptum potest & convenit, quia iuramento ipius personaliter non obstat. Quod autem a duobus laicis & uno clerico dicatur, non

præceptum, & idem arbitrii fides mandari, et arbitrii arbitrium fuerit per ipsum clericum & dico arbitrii

team & familia fidei hoc confit & trahant. & c

d. Cap. 4. eod. tit. m. 3. compilat. b. al. ead. tit. m. 3. compilat.

d. Cap. 4. eod. tit. m. 4. compilat. Reliqua pars hanc aperte in e. continet. f. de dolo & contum. g. Cap. 4. eod. tit. m. 4. compilat.

h. Inscriptio certe, sive

et ad causam iustitiam præ. fidei debet generaliter, sive

quod ledio plenior est. i. lacum. k. Vida & l. i. l.

aut dicti Archiepiscopi factum sit cui causa, de qua dicitur compromissum, utratque delegata.

[1] Particulis non proponitius conferuntur, hispitalantur à te ex eis, non enim potest, afferentes illud debere obseruari, propter praeceptum fiduciae, quoniam in arbitrio iuramenti interposito non legamus diebus compromissum & transfigendi suorum negotiorum (arbitriorum) recipi.

[2] Vide cum super hoc dubitatis fuerit exorta per ap. sed. etiam autem dicitus postea quia maior negotio isto sit procedendum.

CAP. X.

Non valens compromissum factum in duabus plures, hoc adjecto, ut in causa discordia eligatur tertius per seipsum vel alios. h. d.

Gregorius IX. decanus & magister P. canonico S. Petri

Archibatensis diecepit.

[1] Nonnotum nobis Gulielmo laice conquerente, quod cum O. laicus ipsum super quadam summa pecunia contractum iudicium ecclesie vota sua divulserunt in duos, videlicet de Juliano, & C. de Lombardia: & infra. Consequitur modum tractare super electione huiusmodi, & patres elecent in sua prefinita constitutio, in tenuis lapidibus hoc fidei praefato compromittere curavisse, priusca meritis diligenter impeditis ad preferentem definitivam sententiam dicim ipsi consentientibus. Interim vero prefato H. ab una parte electio deinde superdictis canonicos inhibere curauit, ut non pendeant sententiam procederetur ad electionem alteram: quorum quidam nihil minus B. Coletum, canonicos elegerent. Die igitur quo sententia posuit electio, in sua prefinita partibus constitutis, discutit, quod procedere ulterius non deberet. Quapropter ubi edoceri a nobis humiliiter postulant, tunc respondeamus: quod licet arbitrium sit finitum, non potest in aliis.

[2] Vide cum iudicatus super discordia novis adsumptis, non possit per seum alterius sententiam immutare, etiam si de compromissu hunc mandatum accepit a Papa.

Idem sibi & Abbotti sancti Zenonis & C. canonico Veron.

Xpofita nobis Petren. & Belen. f. electi petitor, concurrit, quod cum causa, qui inter antecessorem etiam ex parte ipsius, & cives Tervisini ex altera, super dictum & rebus aliis verebantur, per sententiam Holtensi Episcopi non Apostolice, legi fuerit terminata: [1 & 2.] Tandem hanc quidam discordis, quia hincinde videbat casus, in duem Veterorum tanquam in arbitrio cum parte altera compromisit: [2 & 3.]

Loreto tamen literas nostras nosterimus, ut ad compromissum inter partes labore debeter, cum tam non accidit nostris non fuerit immutare sententiam ipsorum, vel scriptis per eam querimus sufficiere, et videntur, quatenus (prafatis literis non obstantibus) quaque per prenominationem ducis arbitrium, contra ipsius legi sententiam invenerit esse factum, in irridenciam & ei diffidens inhibentes, ne ulterius

a. Videntur al. Colleto. b. Villaco. c. Barbaria.
d. Vide tenui papa s. i. & lfd. interpellatus ff. ead. e. al. papa. f. al. Belen. al. Belen. al. Belen. g. Ad. h. ad. i. ad. a. Ad. b. Ad. c. Ad. d. Ad. e. Ad. f. Ad. g. Ad. h. Ad. i. Ad.

FINIS LIBRI PRIMI.